

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVKU OD DOBIČKA OD ODSVOJITVE IZVEDENIH FINANČNIH INSTRUMENTOV

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Z Zakonom o davku od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 65/08, 40/12 – ZUJF in 66/19; v nadaljnjem besedilu: ZDDOIFI), ki je začel veljati 15. julija 2008, je bila uvedena obdavčitev dobičkov, ki jih fizične osebe, rezidenti Republike Slovenije po zakonu, ki ureja dohodnino, dosegajo z odsvojitvijo izvedenih finančnih instrumentov in imajo vir v Republiki Sloveniji ali izven Republike Slovenije.

Pred sprejemom ZDDOIFI so bili dohodnine oproščeni dobički iz kapitala od odsvojitve premičnin (razen vrednostnih papirjev in investicijskih kuponov) in odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov, razen dobička iz kapitala delojemalca, ki odsvoji pravico do nakupa delnic ali pravico do pridobitve drugega premoženja, pri čemer to ni vplivalo na davčno obveznost fizične osebe, ki je opravljala dejavnost. Na podlagi navedenega so bili dohodnine oproščeni le dobički od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov in ne morebitni dohodki druge vrste iz teh instrumentov. V skladu s 4. točko 96. člena Zakona o dohodnini so bili dohodnine prav tako oproščeni dobički iz kapitala, doseženi z odsvojitvijo dolžniških vrednostnih papirjev, medtem ko so bili dohodki, ki jih fizična oseba dosega iz takih papirjev v obliki obresti (ne glede na to v kakšni obliki jih dosega), obdavčeni kot obresti.

Ob sprejemanju ZDDOIFI je bilo zaznано, da gre pri izvedenih finančnih instrumentih za relativno visoka tveganja (izgube ali dobičke). Gre za "turbo"dobičke, ki jih je dosegalo relativno majhno število oseb, imeli pa so vpliv na gibanje tečajev na borzi, kar je povečevalo volatilnost na slovenskem kapitalskem trgu. Cilj zakona je bil, da se bo volatilnost zmanjšala, preprečeno pa bo tudi doseganje visokih dobičkov bolje poučenih vlagateljev. Špekulativni nameni povzročajo nihanja tečajev, ob tem pa gre za moralni hazard dobro poučenih vlagateljev, ki na ta način pridobijo, izgubijo pa nepoučeni vlagatelji. Ob sprejemu zakona je bilo pričakovanje, da se bo povečalo vlaganje sredstev v realni sektor (nakupe delnic).

Cilj zakona je bil torej zagotovitev večje davčne enakosti med različnimi vrstami finančnih naložb fizičnih oseb, kar izhaja iz načela, da naj bodo primerljivi dohodki približno enako obdavčeni. Zgodovinsko so namreč izvedeni finančni instrumenti in določeni strukturirani finančni instrumenti v primerjavi z drugimi oblikami naložb pomenili davčno ugodno naložbeno možnost, kar je prispevalo k izrazitemu povečevanju naložb gospodinjstev v izvedene oziroma strukturirane finančne instrumente. Kadar so bili ti izdani na posamezne delnice slovenskih blue-chipov in različne indekse, se je povečeval njihov vpliv na tečaje na Ljubljanski borzi oziroma volatilnost na slovenskem kapitalskem trgu. Navedena davčno ugodna obravnava je bila s sprejemom ZDDOIFI odpravljena.

Za izvedene finančne instrumente se po 8. členu ZDDOIFI štejejo izvedeni finančni instrumenti po zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov, ter dolžniški vrednostni papirji, katerih donos se ne izplačuje v obliki unovčitve kuponov ali v obliki diskonta. Za izvedeni finančni instrument se ne štejejo izvedeni finančni instrumenti kot posli v zvezi z blagom kot osnovnim instrumentom, ki morajo biti poravnani z blagom. Po 9. členu ZDDOIFI se za odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta šteje vsaka transakcija ali dogodek, zaradi katerega davčni zavezanec doseže izgubo ali dobiček. Za

odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta se ne štejejo odsvojitve, ki jih fizična oseba opravi v okviru opravljanja dejavnosti iz poglavja III.3. zakona, ki ureja dohodnino (dohodek iz dejavnosti), in tudi ne odsvojitve pravice do nakupa delnic ali pravice do pridobitve drugega premoženja, ki je pridobljena na podlagi zaposlitve po poglavju III.2. zakona, ki ureja dohodnino (dohodek iz zaposlitve).

Davek se izračuna in plača od davčne osnove, ugotovljene v skladu z določbami 11. člena ZDDOIFI, po stopnji 27,5 % (op.: do 1. januarja 2020 – ko se je začela uporabljati višja davčna stopnja, določena z novelo ZDDOIFI-A – je bila stopnja 25 %). Ne glede na navedeno se stopnja davka znižuje vsakih pet let imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma vsakih pet let od sklenitve posla in znaša po dopolnjenih petih letih imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma po petih letih od sklenitve posla 20 %, po dopolnjenih desetih letih imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma po desetih letih od sklenitve posla 15 % ter po dopolnjenih 15 letih imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma po petnajstih letih od sklenitve posla 10 %. Davek se v skladu z 10. členom ZDDOIFI ne plača od dobička, doseženega pri odsvojitvi finančnega instrumenta po 20 letih imetništva oziroma po 20 letih od sklenitve posla. Ne glede na navedeno se davek od dobička, doseženega z odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta pred potekom dvanajstih mesecev imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma dvanajstih mesecev od sklenitve posla, izračuna in plača od davčne osnove, ugotovljene v skladu z določbami 11. člena ZDDOIFI, po stopnji 40 %.

V letu 2023 je Vlada Republike Slovenije sprejela »Strategijo razvoja trga kapitala v Sloveniji za obdobje 2023-2030¹«. Strategija prepoznava, da bi bilo mogoče sodelovanje deležnikov na trgih kapitala spodbujati tudi z davčno politiko, ki bi spodbujala k investiranju na takšnih trgih. V analizi je ugotovljeno, da bi bilo primerno preučiti morebitne davčne spodbude za prve in sekundarne izdaje finančnih instrumentov, kar bi lahko podjetjem olajšalo dostop do svežega kapitala in spodbudilo večje zanimanje vlagateljev. Prav tako se predlaga analiza možnih prilagoditev obdavčitve kapitalskih dobičkov ter davkov iz naslova trgovanja z izvedenimi finančnimi instrumenti, saj bi to lahko vplivalo tudi na konkurenčnost slovenskega trga kapitala..

Po podatkih Finančne uprave RS (FURS) je na podlagi odločb o višini davka razvidno, da je bilo v zadnjih 4 letih med 288 in 361 zavezancev, ki so ustvarili dobiček iz naslova izvedenih finančnih instrumentov. Obračunan davek je bil v obdobju 2020 do 2022 razmeroma stabilen, saj se je gibal nekje med 0,4 in 0,8 mio EUR. Za leto 2023 pa je bil odmerjen davek bistveno višji in je znašal 3,1 mio EUR. Pri tem se skupno število zavezancev z dobičkom ni spremenilo glede na prejšnja leta, izjema je bil zgolj en zavezanec, pri katerem je bil odmerjen davek občutno višji.

V vseh štirih letih je bilo število zavezancev, ki so oddali napoved za odmero tega davka, višje in se je gibalo nekje med 900 in 1.200. Vendar so mnogi izmed njih uveljavljali izgubo oz. so imeli odmerjen davek, ki je bil nižji od 10 evrov.

Povprečna davčna stopnja je bila na podlagi razpoložljivih podatkov v obdobju med leti 2020 in 2022 na približno enaki višini, pri čemer je za leto 2020 znašala 38 %, za leto 2021 35 %, za leto 2022 pa 34 %. V letu 2023 je povprečna davčna stopnja padla na 24 %.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

S spremembami ZDDOIFI si vlada prizadeva za zagotovitev večje davčne enakosti med različnimi vrstami finančnih naložb fizičnih oseb, pri čemer se izhaja iz načela, da naj bodo primerljivi dohodki

¹ <https://www.gov.si/novice/2023-03-02-vlada-sprejela-strategijo-razvoja-trga-kapitala-v-sloveniji/>

približno enako obdavčeni. Glede na to, da so izvedeni finančni instrumenti še vedno tvegana in volativna naložba, se predlaga, da se za dobičke, dosežene z odsvojitvijo izvedenih finančnih instrumentov, določi le ena stopnja, ne glede na obdobje imetništva, in sicer v višini 25 %. Posledično se črta 10. člen (oprostitve davka od dobička, doseženega po 20 letih imetništva oz. od sklenitve posla) ter drugi in tretji odstavek 14. člena (davčna stopnja 40 % in padajoče stopnje davka).

S tako ureditvijo se pri določanju davčne obravnave upošteva:

- dejstvo, da je za trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti značilno, da se dobički in izgube dosežejo v kratkem obdobju, največkrat znotraj enega leta. Po predlogu bi se za tovrstne dobičke davčna stopnja znižala s 40 % na 25 %, in
- dejstvo, da je trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti lahko znatno bolj tvegano od trgovanja s 'klasičnimi' finančnimi instrumenti (delnice, obveznice, zakladne menice) in da vlagatelji v zameno za sprejeto tveganje računajo na višji donos. Na drugi strani pa to pomeni, da so lahko tudi izgube višje, kot pri 'klasičnih' finančnih instrumentih. Zato ni primerno, da država z davčno obravnavo tovrstno trgovanje spodbuja enako ali celo bolj kot trgovanje s 'klasičnimi' finančnimi instrumenti, pri katerih je tveganje doseganja izgub manjše. Spomniti je treba, da so določeni izvedeni finančni instrumenti po tveganju lahko primerljivi s kriptovalutami/žetoni, k čemur lahko pripomore tudi trgovanje z vzvodom.

2.2 Načela

Načela tega zakona na splošno ne odstopajo od temeljnih načel veljavnega ZDDOIFI. Dobički, ki jih fizične osebe dosegajo z odsvojitvijo izvedenih finančnih instrumentov, se tako še vedno obdavčujejo po tem zakonu. Morebitni drugi dohodki, ki jih fizične osebe dosegajo iz izvedenih finančnih instrumentov, pa se ne obdavčujejo po določbah tega ZDDOIFI, temveč še naprej po zakonu, ki ureja dohodnino. Prav tako se po ZDDOIFI obdavčujejo dobički, ki jih fizične osebe dosegajo z odsvojitvijo določenih strukturiranih finančnih instrumentov. Dobički se še naprej obdavčujejo po proporcionalni stopnji davka. Dobički in izgube, dosežene z odsvojitvami izvedenih finančnih instrumentov, se na letni ravni še vedno poračunavajo.

2.3 Poglavitne rešitve

2.3.1. Poglavitne rešitve predloga zakona:

- Predlaga se obdavčitev po proporcionalni stopnji 25% (in sicer ne glede na obdobje imetništva oz. poteklega časa od sklenitve posla), ki ustreza stopnji dohodnine, ki po zakonu, ki ureja dohodnino, velja za obdavčitev kratkoročnih dobičkov iz kapitala. Z navedeno rešitvijo se sledi naravi dobičkov iz poslov iz izvedenih finančnih instrumentov, ki so v večini špekulativne narave. Dodatno je pojasniti, da se enaka proporcionalna stopnja v višini 25 % predlaga tudi za obdavčitev dobičkov iz odsvojitve kriptosredstev, ki so po svoji naravi podobno špekulativne narave (v predlogu Zakona o davku od dobička iz odsvojitve kriptosredstev).
- Navedeno pomeni, da se predlaga črtanje:
 - o oprostitve, tj. pravila, da se davka ne plača od dobička, doseženega pri odsvojitvi izvedenega finančnega instrumenta po 20 letih imetništva oziroma po 20 letih od sklenitve posla;
 - o pravila, po katerem se stopnje davka zmanjšujejo z dobo imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma poteka let od sklenitve posla;
 - o pravila, po katerem se od dobička, doseženega z odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta pred potekom dvanajstih mesecev imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma dvanajstih mesecev od sklenitve posla, izračuna in plača od davčne osnove po stopnji 40%.

2.3.2. Normativna usklajenost predloga zakona s predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati:

Paketna obravnava ni potrebna.

2.3.3. Podzakonski akti:

Zaradi spremembe zakona sprejetje podzakonskih aktov ni potrebno.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlagane zakonske rešitve bodo imele vpliv na zmanjšanje prihodkov iz naslova obdavčitve izvedenih finančnih instrumentov. Na podlagi podatkov FURS ocenjujemo, da bo izpad prihodke znašal med 100.000 in 200.000 EUR.

Kljub temu je pomembno, da bo znižanje stopnje tudi za to obliko naložb na primerljivo višino ostalim naložbam v kapital ustvarilo pogoje za večjo konkurenčnost kapitalskega trga. Na dolgi rok bi lahko takšen ukrep prispeval k večjemu zanimanju vlagateljev in s tem na povečanje davčne osnove. To bi lahko imelo potencialno pozitiven učinek na javne finance, ki pa ga vnaprej ni mogoče natančno oceniti.

Predlog zakona ne vpliva na druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ne bodo potrebna dodatna proračunska sredstva.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

V pravnem redu Evropske unije na področju obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb ni posebnih usklajevalnih pravil, zato se obdavčevanje dohodkov fizičnih oseb ne usklajuje s pravnim redom Evropske unije. Države članice EU svobodno oblikujejo sisteme obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb, pri čemer morajo zagotavljati združljivost nacionalne zakonodaje s Pogodbo o delovanju Evropske unije.

Prikaz ureditve v drugih državah:

5.1. Nemčija

Kapitalski dobički na delnice, kot velja za dividende, so upravičeni do sistema delnega dohodka: ne glede na velikost in trajanje imetništva delnic je samo 60 % kapitalskih dobičkov obdavčljivih, ostalih 40 % je oproščenih davka. Podobno je le 60 % povezanih stroškov odbitnih, kapitalske izgube pa se ne upoštevajo za namene davka na dohodek. Dobiček pa je v celoti obdavčljiv, če (a) so bile delnice prejete v zameno za davkov oproščen poslovni vložek za delnice in so prodane v 7 letih po njihovem prejemu ali (b) je dobiček posledica prejšnje amortizacije delnic, ki je bila odbita za davčne namene.

Kapitalski dobički, pridobljeni z zasebnimi transakcijami, na splošno niso predmet davka. Kapitalski dobički, ki jih posameznik ustvari iz zasebnih poslov, pa so obdavčljivi, če skupni dobički v davčnem letu znašajo najmanj 1.000 EUR (pred 2024 600 EUR) in izhajajo iz odsvojitve:

- nepremičnine, vključno s pravicami na njih, v 10 letih od dneva pridobitve;
- premičnine, razen delnic in obveznic, v roku 1 leta od dneva pridobitve. Špekulativno obdobje se poveča na 10 let, če uporaba takih sredstev ustvari pozitiven dohodek v enem koledarskem letu.

Dobiček iz odsvojitve nepremičnine ni obdavčen, če se je v letu odsvojitve in predhodnih dveh letih uporabljala kot osebno stanovanje.

V obsegu dohodkov iz kapitalskih naložb se štejejo tudi kapitalski dobički od prodaje delnic in finančnih instrumentov, to je kapitalski dobički iz poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti in prodaj na kratko. Takšni dobički, nastali po 31. decembru 2008, so predmet končnega pavšalnega davčnega odtegljaja po stopnji 25 % (26,375 %, vključno s solidarnostnim dodatkom).

Kapitalski dobički pri odsvojitvi delnic v zasebni lasti v zvezi z znatnim deležem v podjetju so vedno obdavčljivi kot poslovni dohodek. Obdavčljivi so dobički iz odsvojitve deležev v družbi, rezidentu ali nerezidentu, v kateri je imel posamezni prodajalec v lasti vsaj 1 % pomemben delež v kapitalu, neposredno ali posredno, kadar koli v preteklih 5 letih. Če so bile delnice pridobljene z darilom ali z dedovanjem, se upoštevajo pridobitveni in dodatni stroški prejšnjega lastnika. Če gre za prodajo celotnega kapitala družbe ali če je družba likvidirana, se obdavčljivi dobiček zmanjša za 9.060 evrov, če dobiček ne presega 36.100 evrov. Dodatek se zmanjša za presežek dobička nad 36.100 EUR.

5.2. Italija

Kapitalski dobički iz deležev, ustvarjeni pri opravljanju dejavnosti, se vštevajo v poslovne prihodke, in nato vključen v skupni obdavčljivi dohodek, za katerega veljajo progresivne davčne stopnje.

Če prenesene delnice izpolnjujejo določene pogoje, so kapitalski dobički oproščeni davka v višini 41,86 % (50,28 % za kapitalske dobičke, ustvarjene pred 1. januarjem 2018) njihovega zneska. Preostalih 58,14 % (49,72 % za kapitalske dobičke, ustvarjene pred 1. januarjem 2018) dobičkov je vključenih v skupni obdavčljivi dohodek, za katerega veljajo progresivne davčne.

Deleži, ki izpolnjujejo pogoje za to delno oprostitve, so deleži v kvalificiranih podjetjih, ki:

- so bile v prvi bilanci stanja obdobja imetništva evidentirane kot dolgoročne finančne naložbe (osnovno sredstvo) (če je bila udeležba kupljena pred 1. 1. 2004, je morala biti udeležba v bilanci stanja evidentirana kot dolgoročna naložba glede na leto 2002); in
- neprekinjeno hranijo od prvega dne 12. meseca pred mesecem odtujitve (uporablja se metoda FIFO).

Kvalificirano podjetje je podjetje, ki najmanj od začetka tretjega davčnega obdobja pred obdobjem odtujitve opravlja dejansko poslovno dejavnost (test aktivnega poslovanja). Podjetja, katerih vrednost premoženja v glavnem predstavljajo nepremičnine, ki se ne uporabljajo za poslovno dejavnost, se šteje, da ne opravljajo prave poslovne dejavnosti. Ta pogoj ne velja v primeru družb, ki kotirajo na borzi. V primeru delnic v holdingu je test aktivnega poslovanja izpolnjen, če ga izpolni odvisna družba, katere delnice predstavljajo večinski del sredstev holdinga.

Če kapitalski dobički iz delnic ne izhajajo iz poslovanja, spadajo v kategorijo raznih dogodkov. Za kapitalske dobičke, ustvarjene od 1. januarja 2019, se ne razlikuje med znatno in neznatno udeležbo. Ti kapitalski dobički so obdavčeni s 26 % nadomestnim davkom in niso vključeni v skupni obdavčljivi dohodek ob upoštevanju progresivnih davčnih stopenj (kapitalski dobički, ustvarjeni pred 1. januarjem 2019 pri prodaji znatnega deleža, so bili oproščeni davka za 41,86 %).

5.3. Avstrija

V dohodek iz kapitalskih naložb se všttevajo dohodek iz kapitala, kapitalski dobički od prodaje sredstev, ki ustvarjajo dohodek iz kapitalskih naložb, dohodek iz izvedenih finančnih instrumentov, dohodek iz kriptovalut in drugi dohodki iz kapitalskih naložb.

Dohodek iz izvedenih finančnih instrumentov vključujejo razlike v plačilih, premije, kapitalski dobički ter dohodek iz druge oblike poravnave v okviru terminskih poslov in drugih izvedenih finančnih instrumentov.

Drugi izvedeni finančni instrumenti so izvedeni finančni instrumenti, ne glede na to, ali osnovo sestavljajo finančna sredstva, blago ali druga sredstva, tako da so zajete vse vrste certifikatov (indeks, alfa, finančni vzvod, itd.). Vendar pa dejanska uveljavitev opcije ali dejanska izročitev osnovnega instrumenta ni obdavčljiv dogodek.

Dobički iz kapitala se obdavčijo, če so doseženi v okviru opravljanja dejavnosti, kot špekulativni dobički ali kot dobički iz odtujitve delnic ali deležev, ki so del pretežnega lastniškega deleža.

Načeloma so kapitalski dobički iz odsvojitve sredstev v zasebni lasti obdavčljivi le, če do prodaje pride v 1 letu po pridobitvi.

Za kapitalske dobičke iz odsvojitve sredstev, ki ustvarjajo dohodek iz kapitalskih naložb, veljajo različni davčni režimi odvisno od tega, kdaj je bilo sredstvo pridobljeno.

Dobički iz kapitala se ne obdavčujejo, ko poteče eno letno obdobje posedovanja in sicer za delnice in enote kapitalskih investicijskih skladov ter enote nepremičninskih investicijskih skladov, pridobljene pred 1. januarjem 2011 in druga sredstva, ki ustvarjajo dohodek iz kapitalskih naložb in izvedenih finančnih instrumentov, pridobljenih pred 1. aprilom 2012. Izjema velja za kapitalske dobičke iz prodaje določenih kvalificiranih deležev.

S 1. aprilom 2012 se kapitalski dobički iz odsvojitve sredstev, ki ustvarjajo dohodek iz kapitalskih naložb, so dohodek iz kapitalskih naložb in so predmet davka od dohodka ne glede obdobje imetništva. Gre za delnice in enote kapitalskih investicijskih skladov ter enote nepremičninskih investicijskih skladov, pridobljene po 31. decembru 2010 in druga sredstva, ki ustvarjajo dohodek iz kapitalskih naložb in izvedenih finančnih instrumentov, pridobljenih po 31. marcu 2012.

Kapitalski dobički od prodaje sredstev, ki ustvarjajo dohodek iz kapitalskih naložb, so obdavčeni z dohodnino po posebni stopnji 27,5 %.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Finančna uprava RS bo morala prilagoditi programsko podporo ter navodila in pojasnila davčnim zavezancem na svojih spletnih straneh.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlagane spremembe ne prinašajo dodatnih administrativnih obremenitev za zavezanca.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne vpliva na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona:

Za izvajanje zakona je pristojna FURS, ki bo na običajen način zagotovila tudi obveščanje zavezancev o novostih v predlogu zakona.

- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje zakona spremlja Ministrstvo za finance v skladu s svojimi pristojnostmi.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

6.9 Podatek o zunanjem strokovnjaku oziroma pravni osebi, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona (osebno ime in naziv fizične osebe ali firma in naslov pravne osebe)

Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjaki niso sodelovali.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Predlog zakona je bil objavljen na spletnih naslovih:

Čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe je potekal od dne _____ do dne _____.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev:

Upoštevani so bili:

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o davku od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 65/08, 40/12 – ZUJF in 66/19) se drugem odstavku 9. člena besedilo »(Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 – ZUKD-1, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/13, 69/17, 21/19 in 28/19)« nadomesti z besedilom »(Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19, 66/19, 39/22, 132/22 – odl. US, 158/22, 131/23 – ZORZFS in 104/24; v nadaljnjem besedilu: ZDoh-2)«.

V tretjem odstavku se besedilo »Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 – ZUKD-1, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/13, 69/17, 21/19 in 28/19)« nadomesti z besedo »ZDoh-2«.

2. člen

10. člen se črta.

3. člen

V 14. členu se v prvem odstavku število »27,5« nadomesti s številom »25«.

Drugi in tretji odstavek se črtata.

4. člen

Za 25. členom se dodajo nov 25.a, 25.b in 25.c člen, ki se glasijo:

»25.a člen (kazenska določba)

(1) Z globo 250 do 400 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, če ne vloži davčne napovedi v predpisanem roku ali na predpisani način (15. člen).

(2) Z globo od 1.200 do 15.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če pa se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa se za prekršek kaznuje z globo od 3.200 do 30.000 eurov, če davčnemu organu ali davčnemu zavezancu v nasprotju z zakonom ne dostavi podatkov, potrebnih za pobiranje dohodnine, ali ne dostavi teh podatkov v predpisanih rokih ali na predpisan način ali v dostavljenih podatkih navede neresnične, nepravilne ali nepopolne podatke (23. člen).

(3) Z globo v višini od 600 do 4.000 eurov se za prekrške iz prejšnjega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, če pa se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa se odgovorna oseba pravne osebe za prekrške iz prvega odstavka tega člena kaznuje z globo 800 do 4.000 eurov.

25.b člen

(globo v primerih prekrškov, katerih narava je posebno huda)

(1) V primerih, ko je narava prekrška iz 15. in 23. člena tega zakona posebno huda zaradi višine povzročene škode oziroma višine pridobljene protipravne premoženjske koristi ali zaradi storilčevega naklepa oziroma njegovega namena koristoljubnosti, se z globo od 2.500 do 15.000 eurov za prekršek kaznuje posameznik, z globo od 4.500 do 100.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če pa se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa se za prekršek kaznuje z globo od 10.500 do 150.000 eurov.

(2) Z globo v višini od 1.200 do 20.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, če pa se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa se odgovorna oseba pravne osebe za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje z globo od 1.400 do 20.000 eurov.

(4) Za potrebe tega člena se šteje, da je narava prekrška posebno huda zaradi višine pridobljene protipravne premoženjske koristi, če se s prekrškom iz 15. člena tega zakona povzroči ali bi se lahko povzročilo neplačilo davka, ki v primeru storitve prekrška s strani posameznika presega 5.000 eurov.

25.c člen

(pooblastilo za izrek globe v razponu)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globo tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.«

5. člen

(začetek veljavnosti in uporabe)

(1) Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in se uporablja za davčna leta, ki se začnejo od vključno 1. januarja 2026.

(2) Do začetka uporabe tega zakona se uporablja Zakon o davku od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 65/08, 40/12 – ZUJF in 66/19).

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Gre za redakcijski popravek.

K 2. členu:

Naložbe v izvedene finančne instrumente so praviloma kratkoročne narave. Iz tega razloga se odpravlja oprostitev plačila davka od dobička, doseženega pri odsvojitvi izvedenega finančnega instrumenta po 20 letih imetništva oziroma po 20 letih od sklenitve posla, saj je ta brezpredmetna. Na ta način se tudi poenostavlja obdavčitev dobičkov od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov.

K 3. členu

Predlaga se obdavčitev po proporcionalni stopnji 25% (in sicer ne glede na obdobje imetništva oz. poteklega časa od sklenitve posla), ki ustreza stopnji dohodnine, ki po zakonu, ki ureja dohodnino, velja za obdavčitev kratkoročnih dobičkov iz kapitala. Z navedeno rešitvijo se sledi naravi dobičkov iz poslov iz izvedenih finančnih instrumentov, ki so v večini špekulativne narave. Enaka proporcionalna stopnja v višini 25 % se predlaga tudi za obdavčitev dobičkov iz odsvojitve kriptosredstev, ki so po svoji naravi podobno špekulativne narave (predlog Zakona o davku od dobička iz odsvojitve kriptosredstev).

Navedeno pomeni, da se predlaga črtanje:

- pravila, po katerem se stopnje davka zmanjšujejo z dobo imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma poteka let od sklenitve posla;
- pravila, po katerem se od dobička, doseženega z odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta pred potekom dvanajstih mesecev imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma dvanajstih mesecev od sklenitve posla, izračuna in plača od davčne osnove po stopnji 40%.

K 4. členu

v veljavnem ZDDOIFI ne predpisana globa za prekršek, če posameznik, če ne vloži davčne napovedi v predpisanem roku ali na predpisani način, kot je določeno s 15. členom zakona. Prav tako ni predpisane kazenske določbe za obveznost dostave podatkov, potrebnih za pobiranje dohodnine, ali ne dostavi teh podatkov v predpisanih rokih ali na predpisan način ali v dostavljenih podatkih navede neresnične, nepravilne ali nepopolne podatke (23. člen ZDDOIFI).

Z novimi 25.a, 25.b in 25.c členi se tako dodajajo globa za prekrške, globa v primerih prekrškov, katerih narava je posebno huda, ter pooblastilo za izrek globe v razponu.

K 5. členu

S končno določbo se določa, da ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in se uporablja za davčna leta, ki se začnejo od vključno 1. januarja 2026. Do začetka uporabe tega zakona se uporablja Zakon o davku od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 65/08, 40/12 – ZUJF in 66/19).

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

9. člen (odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta)

(1) Odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta je vsaka transakcija ali dogodek, zaradi katerega davčni zavezanec doseže izgubo ali dobiček.

(2) Za odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta se ne štejejo odsvojitve, ki jih fizična oseba opravi v okviru opravljanja dejavnosti iz poglavja III.3. Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19 in 28/19).

(3) Za odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta se ne šteje odsvojitve pravice do nakupa delnic ali pravice do pridobitve drugega premoženja, ki je pridobljena na podlagi zaposlitve po poglavju III.2. Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19 in 28/19).

10. člen (oprostitev)

Davek se ne plača od dobička, doseženega pri odsvojitvi izvedenega finančnega instrumenta po 20 letih imetništva oziroma po 20 letih od sklenitve posla.

14. člen (stopnja davka)

(1) Davek se izračuna in plača od davčne osnove, ugotovljene v skladu z določbami 11. člena tega zakona, po stopnji 27,5%.

(2) Ne glede na prvi odstavek tega člena se stopnja davka znižuje vsakih pet let imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma vsakih pet let od sklenitve posla in znaša po dopolnjenih:

1. petih letih imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma po petih letih od sklenitve posla: 20%,
2. desetih letih imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma po desetih letih od sklenitve posla: 15%,
3. 15 letih imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma po petnajstih letih od sklenitve posla: 10%.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena se davek od dobička, doseženega z odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta pred potekom dvanajstih mesecev imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma dvanajstih mesecev od sklenitve posla, izračuna in plača od davčne osnove, ugotovljene v skladu z določbami 11. člena tega zakona, po stopnji 40%.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

VI. PRILOGE